

**ALTYNSARIN
AKADEMIASY**

НЫСАНАЛЫ МЕКТЕПТИҢ ЖЕКЕ ПОРТРЕТИН ӘЗІРЛЕУ БОЙЫНША НҰСҚАУЛЫҚ

2024

МАЗМҰНЫ

1. НМ-тің жеке портретінің мақсаттары мен міндеттері.....	2
2. НМ жеке портретінің құрылымы.....	2
3. НМ жеке портретін әзірлеу кезеңдері	3
4. НМ-тің жеке портретінің үлгісі.....	17

1. НМ-тің жеке портретінің мақсаттары мен міндеттері

Нысаналы мектептің жеке портреті – бұл нысаналы мектептің (бұдан әрі – НМ) оқу-тәрбие үдерісін, басқарушылық және кадрлық қамтамасыз етуді, материалдық-техникалық жабдықтауды қамтамасыз етудегі негізгі қажеттіліктерін анықтау үшін мәліметтерді талдауды қамтитын аналитикалық құжат.

Аналитикалық құжаттың мақсаты – НМ-ті басқару, кадрлық ресурстар, МТБ, қаржыландыру және басқа да қажеттіліктерін анықтау және бағалау.

Аналитикалық құжаттың **міндеттері**:

- 1) сандық мәліметтерді талдау негізінде әрбір НМ қызметінің ағымдағы жағдайын және проблемалық мәселелерін анықтау;
- 2) жүргізілген талдау негізінде оқу-тәрбие үдерісін, басқарушылық және кадрлық қамтамасыз етуді, материалдық-техникалық жабдықтауды қамтамасыз етудегі мектептің негізгі қажеттіліктерін анықтау.

НМ-тің жеке портретін әзірлеуші – өңірлердің жобалық кеңсесі. Құжат әрбір нысаналы мектеп бойынша жеке әзірленеді.

2. НМ жеке портретінің құрылымы

НМ жеке портретін жобалық кеңсе құрылымы бойынша құрастырады, ол НМ-ің жалпы сипаттамасын, білім алушылардың білім жетістіктерін талдауды, кадрлық қамтамасыз етудің ағымдағы жай-күйін, НМ-ің оқу ортасының материалдық-техникалық жарақтандырылуы мен сапасын талдауды, сондай-ақ НМ қажеттіліктерін қорытынды бағалауды қамтиды:

НМ-тің жеке портреті	
1.	НМ жалпы сипаттамасы
2.	НМ-ің білім беру жетістіктерін талдау
2.1.	ББЖМ-нің НМ нәтижелері
2.2.	РВТС-тегі НМ нәтижелері
2.3.	ҰБТ-дағы НМ нәтижелері
2.4.	Мемлекеттік аттестаттау кезіндегі білім бөлігіндегі НМ нәтижелері
2.5.	НМ-тің жалпы үлгерімі
3.	НМ-тің кадр ресурстары мен басқаруды талдау
3.1.	Педагогтердің сандық және сапалық құрамы
3.2.	Басшылардың сандық және сапалық құрамы
3.3.	ПББ нәтижелерін талдау
3.4.	Педагогтар мен басшылардың кәсіби дамуы

4. НМ-тің оқу ортасын және МТБ талдау

- 4.1. Материалдық-техникалық жарақтандыру
- 4.2. Психологиялық климат

5. НМ қажеттіліктерінің қорытынды бағалау

3. НМ жеке портретін әзірлеу кезеңдері

Сандық деректерді талдауды жобалық кеңсе стейкхолдерлер ұсынған НМ туралы статистикалық деректер негізінде жүзеге асырады (Талдау, ҰТО, Өрлеу, НЗМ ДББҰ ПШО және т.б.).

1-сурет. НМ жеке портретін әзірлеудің негізгі кезеңдері

Әрі қарай құжаттың әрбір бөлімі бойынша НМ-тің Жеке портретін әзірлеу кезеңдері мен ұсыныстарын толығырақ сипаттау берілген (1-кесте).

1-кесте. НМ Жеке портретінің бөлімдерінің мазмұны және оларды жазу бойынша ұсыныстар

Бөлім / Бөлім атауы	Деректерді жинау көзі	Талданатын көрсеткіштердің қысқаша сипаттамасы және бөлімді/бөлімшені жазу бойынша ұсыныстар
1 бөлім. Жалпы НМ-тің сипаттамасы	ҰББД (Талдау)	<p>Бұл бөлім НМ туралы жалпы ақпаратты қамтиды. Атап айтқанда, жобалық кеңсе сипатталуы керек:</p> <ul style="list-style-type: none"> • меншік нысаны • НМ типі және түрі • контингент • орналасқан жері (қала / ауыл) • оқыту тілі және т. б.
2 бөлім. НМ-ің білім беру жетістіктерін талдау		<p>Осы бөлімнің мақсаты – НМ оқушыларының жалпы білім деңгейін талдау, оқу процесіне күрделі пәндер, тақырыптар және оқу бағдарламасының бөлімдерін анықтау, педагогтар мен оқушыларға қосымша әдістемелік қолдау қажеттілігін бағалау. Осы мақсатқа жету үшін НМ-нің нәтижелері талданады:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ішкі бағалау (жылдық үлгерім, қорытынды аттестаттау) • сыртқы бағалау (ББЖМ, ҰБТ, РВТС, мемлекеттік аттестаттау кезіндегі білім бөлімі).
2.1. ББЖМ-нің НМ нәтижелері	ҰББД (Талдау)	<p>Бөлімше НМ-нің жалпы орташа ұпайын аудан / өңір / ҚР орташа ұпайымен салыстыра отырып талдауды қамтиды. НМ орташа ұпайлары келесі аспектілер бойынша талданады:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оқыту сыныптары • тестілеу бағыттары • оқу бағдарламасының күрделі тақырыптары / бөлімдері.
2.2. РВТС-тегі НМ нәтижелері	ҰББД (Талдау)	<p>Жобалық кеңсе бұл бөлімшені тек НМ-нің халықаралық зерттеуге қатысуы жағдайында ғана құрастырады. Бөлімше НМ-нің жалпы орташа ұпайын ҚР орташа ұпайымен салыстыра отырып талдауды қамтиды. НМ орташа ұпайлары келесі аспектілер бойынша талданады:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тестілеу бағыттары

		<ul style="list-style-type: none"> оқу бағдарламасының күрделі тақырыптары / бөлімдері.
2.3. ҰБТ-дағы НМ нәтижелері	ҰТО	<p>Бөлімше НМ-тің жалпы орташа ұпайын аудан / өңір / ҚР орташа ұпайымен салыстыра отырып талдауды қамтиды. НМ орташа ұпайлары келесі аспектілер бойынша талданады:</p> <ul style="list-style-type: none"> тестіленетін пәндер оқу бағдарламасының күрделі тақырыптары / бөлімдері.
2.4. Мемлекеттік аттестаттау кезіндегі білім бөлігіндегі НМ нәтижелері	БССҚД, ҚР ОАМ БССҚК	<p>Бөлімше НМ-дегі мемлекеттік аттестацияның білім нәтижелерін талдауды қамтиды (мемлекеттік аттестация 5 жылда 1 рет өткізілетінін ескере отырып, осы кезеңдегі ең өзекті мәліметтер қолданылады). НМ нәтижелері келесі аспектілер бойынша талданады:</p> <ul style="list-style-type: none"> тексерілетін пәндер оқыту сыныптары.
2.5. НМ-тің жалпы үлгерімі	ҰББД (Талдау), НМ	<p>Бөлімше оқушылардың ішкі бағалау нәтижелерін талдауды, соның ішінде сыртқы бағалау нәтижелерімен салыстыруды қамтиды. Атап айтқанда, жобалық кеңсе білім алушылардың жалпы үлгерімін талдайды:</p> <ul style="list-style-type: none"> жылдық бағалау үздік оқушылар, екпінділердің және үшке оқитын оқушылардың үлесі екінші жылға қалғандардың үлесі, 9 және 11 сыныптардағы қорытынды аттестаттау нәтижелері және т. б. <p>Негізгі міндеттердің бірі – ішкі және сыртқы бағалау нәтижелеріндегі айырмашылықтарды анықтау (мысалы, ББЖМ, ҰБТ және т.б. нәтижелері төмен болғанымен, жылдық бағалар жоғары болуы).</p>
3. НМ-тің кадр ресурстары мен басқаруды талдау		<p>Бұл бөлімнің мақсаты – НМ кадрлармен қамтамасыз етудің ағымдағы жай-күйін талдау:</p> <ul style="list-style-type: none"> педагогтар мен басшылардың кәсіби сипаттамалары, педагогтарды даярлау деңгейі.
3.1. Педагогтердің сандық және сапалық құрамы	ҰББД (Талдау)	<p>Бұл бөлімде жобалық кеңсе сипаттайды және талдайды:</p> <ul style="list-style-type: none"> НМ педагогтарының білім деңгейі

		<ul style="list-style-type: none"> • ғылыми дәрежесінің болуы • біліктілік санаттары • педагогикалық еңбек өтілі • жас құрамы • педагогтарға ағымдағы қажеттіліктері.
3.2. Басшылардың сандық және сапалық құрамы	ҰББД (Талдау)	<p>Дескриптивті талдау келесі сипаттамалар бойынша жүргізіледі:</p> <ul style="list-style-type: none"> •білім деңгейі •ғылыми дәрежесінің болуы •біліктілік санаты •педагогикалық және басқару тәжірибесі •жас құрамы •басшыларды ротациялау •НМ директоры лауазымының ұзақтығы •НМ директорының орынбасары лауазымының ұзақтығы
3.3. Директордың оқу жұмысы жөніндегі орынбасарларының сандық және сапалық құрамы	ҰББД (Талдау)	<p>Алдыңғы кіші бөлімге ұқсас сипаттамалар бойынша дескриптивті талдау жүргізіледі:</p> <ul style="list-style-type: none"> •білім деңгейі •ғылыми дәрежесінің болуы •біліктілік санаты •педагогикалық және басқару тәжірибесі •жас құрамы •басшыларды ротациялау •НМ директорының орынбасары лауазымының ұзақтығы
3.4. ПББ нәтижелерін талдау	ҰТО	<p>Бұл бөлімше ПББ нәтижелерін келесі сипаттамалар бойынша талдауды қамтиды:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пәндер бойынша және соңғы 3 жылдағы динамикада шекті балл жинаған және жинамаған мұғалімдердің саны мен үлесі
3.5. Педагогтар мен басшылардың кәсіби дамуы	Өрлеу, НЗМ ДББҰ ПШО	<p>Деректер талданады:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Біліктілік арттыру курстарынан өткен НМ педагогтары мен басшыларының саны
4. НМ-тің оқу ортасын және МТБ талдау		<p>Бұл бөлім материалдық-техникалық жабдықтау және НМ-дегі психологиялық атмосферадағы проблемалық мәселелерді анықтау үшін статистикалық көрсеткіштерді қамтиды.</p>
4.1. Материалдық-техникалық жарақтандыру	ҰББД (Талдау)	<p>Бұл бөлімше НМ-тің МТБ-сы бойынша дескриптивті талдауды қамтиды, атап айтқанда:</p> <ul style="list-style-type: none"> •құрылған жылы •апаттық жағдайы

		<ul style="list-style-type: none"> • ауысым • жаңа модификациядағы кабинеттер саны • спорт залының болуы • кітапхананың болуы • интерактивті тақталар, компьютерлер саны • жылдам Интернетке қол жетімділіктің болуы • оқушы орындарының тапшылығы/ артықшылығы және т. б.
4.2. Психологиялық климат	ҰББД (Талдау)	<p>Бұл бөлімше статистикалық мәліметтер негізінде талданатын көрсеткіштер мыналар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • НМ бар білім алушылардың үлесі (оның ішінде қандастар, аз қамтылғандар, көп балалы және т. б.) • мектеп қауіпсіздігі.
5. НМ қажеттіліктерінің қорытынды бағалау		<p>Бұл бөлімде Жобалық кеңсе сандық деректерді талдау нәтижелері бойынша НМ-ке қатысты:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. НМ-нің оқу процесінде ең көп қиындық туғызып, іске асырылуы қиын болатын негізгі қажеттіліктерін қорытындылайды; 2. анықталған проблемалық мәселелерді шешуге қатысты жалпы көзқарасты ұсынады, ол НМ-пен жұмыс істеу жеке жоспарының негізі болады.

4. НМ-тің жеке портретінің үлгісі

1. НМ жалпы сипаттамасы

НМ 1¹ – ауылдық жерде орналасқан мемлекеттік күндізгі жалпы білім беретін мектеп [ауылдың, ауданның және өңірдің атауын көрсету]. Мектеп шағын жинақталған, мектеп контингенті 60 адамды құрайды. Мектептегі оқу тілі – орыс.

2. НМ-тің білім беру жетістіктерін талдау

2.1. ББЖМ-нің НМ нәтижелері

НМ1 2023 жылы ББЖМ-ге қатысты. Талдау көрсеткендей, осы мектептегі төртінші сынып оқушыларының орташа ұпайы 30 мүмкін ұпайдың 15,2-ын немесе **51%-ды құрады**; тоғызыншы сынып оқушыларының орташа ұпайы 75 мүмкін ұпайдың 22,92-ын немесе **тек 31%-ды құрады** (1-кесте). Төртінші сынып оқушыларының орташа көрсеткіші аудандық деңгейден 1,16 ұпайға, өңірлік деңгейден 0,68 ұпайға, республикалық деңгейден 1,67 ұпайға (5,6% орындау) төмен. Тоғызыншы сынып оқушыларының көрсеткіші аудандық деңгейден 1,33 ұпайға, өңірлік деңгейден 6,67 ұпайға және республикалық деңгейден 13,88 ұпайға (18,5% орындау) төмен.

1-кесте. ББЖМ-нің НМ1 нәтижелері

Жыл	Білім беру ұйымының атауы	Орташа балл 4 сынып	Орташа балл 9 сынып
2023	НМ1	15,2	22,92

Дереккөз: Талдау мәліметтері

Тестілеу бағыттары бойынша **НМ1 оқу сауаттылығы бойынша салыстырмалы түрде неғұрлым табысты**, математикалық және жаратылыстану сауаттылығы бойынша аз табысты нәтижелер көрсетті. Айта кету керек, бұл мектепте 9 сынып арасында **Математикалық және жаратылыстану сауаттылығы бойынша тапсырмалардың 20% - дан азы және 30% - дан азы орындалды** (2-кесте).

¹ НМ-тің Жеке портрет үлгісін әзірлеу үшін төмен оқу жетістіктеріне ие бір мектеп кездейсоқ түрде таңдалды, мектептің атауы анонимділікті сақтау мақсатында жарияланбайды (сол себепті, бұл мектеп «НМ1» ретінде белгіленеді).

2-кесте. ББЖМ/ сауаттылық бағыттарындағы НМ1 нәтижелері

Жыл	Білім беру ұйымының атауы	Орташа балл 4 сынып			Орташа балл 9 сынып		
		Оқу сауаттылығы	Математикалық сауаттылық	Жаратылыстану сауаттылығы	Оқу сауаттылығы	Математикалық сауаттылық	Жаратылыстану сауаттылығы
2023	НМ1	5,8	4,8	4,6	11,92	2,42	8,59

Дереккөз: Талдау мәліметтері

Математикалық сауаттылық бойынша төртінші сынып оқушыларының оқу бағдарламасының күрделі тақырыптары / бөлімдері: «көбейту және бөлу», «жиындар және олардың үстіндегі операциялар», «Есептер» және «Математикалық модельдеу». Тоғызыншы сынып оқушылары үшін: «Математикалық талдаудың басталуы», «Геометриялық фигуралар туралы түсінік», «Метрикалық қатынастар». Бұл тақырыптардың көпшілігі «Математикалық модельдеу» және «Геометрия» оқу бағдарламаларының бөлімдеріне жатады.

Жаратылыстану сауаттылығы бойынша төртінші сынып оқушылары үшін келесі тақырыптар ең қиын болды: «Жануарлар», «Заттардың түрлері. Ауа. Су», «Күш қозғалыс. Жарық. Дыбыс. Жылу. Электр энергиясы». Тоғызыншы сынып оқушыларына келесі тақырыптар қиындық туғызды: «Геометриялық оптика. Геометриялық оптика заңдары», «Астрономия негіздері. Жер және ғарыш. Астрофизика элементтері», «Механика. Динамика негіздері», «Механика. Сақтау заңдары», «Периодтық заң және химиялық элементтердің периодтық жүйесі», «Химиялық реакциялардың жіктелуі», «Массаның сақталу заңы», «Тербелістер мен толқындар. Электромагниттік тербелістер мен толқындар», «Жылу физикасы. Термодинамика негіздері», «Электр және магнетизм. Электростатика негіздері» және «Жер химиясы».

Оқу сауаттылығы бойынша оқушылар тапсырмаларды сәтті орындады, онда мәтіннен нақты түрде берілген ақпаратты табу керек, бірақ мәтіннің мазмұнын және оның жеке бөліктерін терең түсінуді, талдауды, салыстыруды және түсіндіруді қажет ететін күрделі тапсырмаларды орындау қиынға соқты.

2.2. PBTS-тегі НМ нәтижелері

НМ1 осы халықаралық зерттеуге қатысқан жоқ.

2.3. ҰБТ-дағы НМ нәтижелері

НМ1-тің ҰБТ-2024 бойынша орташа ұпайы [ұпайды көрсету] ұпайды құрады. Бұл аудандық орташа көрсеткіштен [ұпайды көрсету] ұпайға, облыстық көрсеткіштен [ұпайды көрсету] ұпайға, республикалық көрсеткіштен [ұпайды көрсету] ұпайға төмен. Тесттен өткен пәндер арасында [пән атауын көрсету] пәні бойынша тапсырмалар ең жақсы орындалды, ал [пән атауын көрсету] пәндері үлкен қиындықтар туғызды. Оқу пәндері бойынша оқу бағдарламасының күрделі тақырыптары/бөлімдері мыналар: [күрделі тақырыптар мен оқу бағдарламасының бөлімдерін көрсету].

2.4. Мемлекеттік аттестаттау кезіндегі білім бөлігіндегі НМ нәтижелері

НМ1-де мемлекеттік аттестаттау соңғы рет [жылды көрсету] жылы өткізілді. Мемлекеттік аттестаттау шеңберіндегі білім бөліміндегі НМ1 нәтижелері тексерілетін пәндер бойынша ең үлкен қиындықтар туындағанын көрсетті [затты көрсету]. Оқу сыныптары бойынша оқушылар [оқу сілтемесін көрсету] сәтті болды.

2.5. НМ-тің жалпы үлгерімі

- тоқсандық / жылдық бағалар: [мектептегі үлгерімнің жалпы тенденцияларын көрсету]
- үздік оқушылардың, екпінділердің және үшке оқитын оқушылардың үлесі [деректерді көрсетіңіз, сыртқы қатынастардың нәтижелерімен салыстырыңыз, ішкі және сыртқы бағалау нәтижелерінде сәйкессіздіктер бар-жоғын анықтаңыз, мысалы, ББЖМ немесе ҰБТ-дағы төмен көрсеткіштердегі үздік оқушылардың жоғары үлесі?]
  - екінші жылға қалғандардың үлесі [деректерді көрсету]
  - 9 және 11 сыныптардағы қорытынды аттестаттау нәтижелері және т. б. [деректерді көрсету, тоқсандық / жылдық бағалаулармен салыстыру, сыртқы бағалау нәтижелерімен салыстыру, нәтижелерде сәйкессіздіктер бар-жоғын анықтау]

3. НМ-тің кадр ресурстары мен басқаруды талдау

3.1. Педагогтердің сандық және сапалық құрамы

НМ1-де барлығы 15 мұғалім сабақ береді, оның 13-і әйел. Педагогикалық құрам жоғары білімі бар мамандардың өкілдігінің жоғары деңгейімен ерекшеленеді – 87%. Сонымен қатар, **мектеп педагогтарының ешқайсысында магистр немесе PhD дәрежесі жоқ.**

Қарастырылып отырған мектеп мұғалімдерінің сапалық құрамын талдау көрсеткендей, **мұнда негізінен 16 жыл және одан жоғары тәжірибесі бар мұғалімдер жұмыс істейді** (олардың үлесі 60% құрады). НМ1 мұғалімдерінің басым көпшілігі 40 пен 54 жас аралығында. 15 мұғалімнің тек 1-інің ғана 5 жылдан кем еңбек өтілі бар және жас (34 жасқа дейін).

НМ1-дегі үлкен педагогикалық өтіліне қарамастан, бұл мектепте **«педагог-шебер» және «педагог-зерттеуші» біліктілігі жоғары санаттары бар мамандар жұмыс істемейді.** Мұғалімдердің үштен бірінде «педагог» санаты, мұғалімдердің жартысынан азы «педагог – сарапшы» санаты бар. Айта кету керек, аталған мектеп орналасқан облыста жалпы біліктілігі жоғары санаттағы педагогтардың үлесі төмен: мәселен, педагог-шеберлердің үлесі республика бойынша салыстырғанда үш есе төмен (0,3% қарсы 0,9%). Облыс бойынша педагог-зерттеушілердің үлесі 13,9% - ға тең, бұл орташа республикалық көрсеткіштен 6% - ға төмен.

Мұғалімдерге қажеттілік минималды және тек 1 адамды құрайды.

3.2. Басшылардың сандық және сапалық құрамы

Мектеп басшысының жоғары білімі бар (академиялық дәрежесі жоқ), ер адам және 45-49 жас аралығында. Педагогикалық өтілі 20 жылдан асады. Педагог-сарапшы санаты бар. Басшылық позициядағы біліктілікке қатысты «басшы» санаты бар.

3.3. Директордың оқу работе жөніндегі орынбасарларының сандық және сапалық құрамы

Мектеп басшысының оқу работе жөніндегі орынбасарының жоғары білімі бар. [Бұл бөлім алдыңғы бөліммен ұқсас түрде, директордың орынбасарларының мәліметтерін пайдалана отырып дайындалады]

3.4. ПББ нәтижелерін талдау

Педагогтердің білімін бағалау (ПББ) нәтижелерін талдау жалпы **облыс басқа өңірлермен салыстырғанда аз табысты нәтижелер көрсететінін**

көрсетеді. Мысалы, соңғы 3 жылда шекті балл жинаған педагогтардың үлесі 33%-36% құрады, ал РК бойынша бұл көрсеткіш жоғары болып, 35%-51% аралығында болды.

ПББ нәтижелерін НМ1-де талдау көрсеткендей, білім беру ұйымында 2022 жылы шекті балл жинамаған мұғалімдердің үлесі 80% құрады. 2023 жылы көрсеткіштер жақсарды: ПББ қатысушыларының үштен бірі шекті балл жинамады (3 және 4-кестелер).

3-кесте. НМ1-дегі ПББ-2022 нәтижелері

Мектеп	Қатысушылар саны	шекті балл жинағандардың саны	шекті балл жинағандардың үлесі %	шекті балл жинамағандардың саны	шекті балл жинамағандардың үлесі %
НМ1	5	1	20	4	80
Аймақ бойынша барлығы	2 566	855	33,3	1 711	66,7
ҚР бойынша барлығы	64 958	23 018	35,4	41 940	64,6

4-кесте. НМ1-дегі ПББ-2023 нәтижелері

Мектеп	Қатысушылар саны	шекті балл жинағандардың саны	шекті балл жинағандардың үлесі %	шекті балл жинамағандардың саны	шекті балл жинамағандардың үлесі %
НМ1	3	2	66,7	1	33,3
Аймақ бойынша барлығы	4 276	1 526	35,7	2 750	64,3
ҚР бойынша барлығы	107 623	43 569	40,5	64 054	59,5

Оқу, математикалық және жаратылыстану сауаттылығы пәндері бойынша бұл мектепте тақырыптарды игерудің неғұрлым табысты

көрсеткіштерін қазақ тілінде оқытпайтын топтардағы қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімдері көрсеткендігі анықталды (5-кесте).

5-кесте. НМ1-дегі ПББ нәтижелері / пәндер

Мектеп	Пән	ПББ-2022		ПББ-2023	
		шекті балл жинағандардың %	тақырыпты игеру %	шекті балл жинағандардың %	тақырыпты игеру %
НМ1	Қазақ тілінде оқытпайтын топтардағы қазақ тілі мен әдебиеті	100	79,5	100	95
	Биология	-	-	100	83,3

3.5. Педагогтар мен басшылардың кәсіби дамуы

Соңғы үш жылдағы педагогтардың біліктілікті арттыру курстарынан өткен санына қатысты деректерді талдау келесідей нәтижелерді көрсетті:

2021 жылы 11 педагог, бұл мектептегі жалпы педагогтардың 73,33%-ын құрайды, біліктілікті арттыру курстарынан өткен. Оқыту қазақ (Т2) және орыс (Т1) тілдері, математика, тарих, география, биология, физика, химия, көркем еңбек және информатика сияқты кең ауқымды пәндерді қамтиды. Бұл педагогтардың әртүрлі пәндер бойынша біліктілігін арттыруға жоғары қызығушылықтары мен белсенділіктерін көрсетеді.

2022 жылы біліктілікті арттыру курстарынан өткен педагогтар саны 10 адамға дейін төмендеді, бұл педагогтардың жалпы санының 66.67%-ды құрайды. Осыған қарамастан, кәсіби дамуға деген қызығушылық 2021 жылмен бірдей пәндік салалардың көпшілігінде сақталды.

2023 жылы біліктілікті арттыру курстарынан өткен педагогтар санының 5 адамға дейін айтарлықтай төмендеуі байқалады, бұл педагогтардың жалпы санының 33.33%-ды құрайды. Курстардан қазақ тілі (Т2), математика, тарих, география және биология пәндерінің мұғалімдері өтті.

Талдау көрсеткендей, қазақ тілі (Т2), математика, тарих және география жыл сайын педагогтардың біліктілігін арттыру жүргізілетін тұрақты пәндер болып қала береді. Бұл осы негізгі пәндерді оқытуды жақсартудың тұрақты қажеттілігін көрсетеді.

Директордың және оның орынбасарының біліктілігін арттыру туралы талдау көрсеткендей, екеуі де әртүрлі тақырыптар бойынша біліктілікті

арттыру курстарынан өтіп, өздерінің кәсіби дамуымен белсенді айналысады.

2022 жылы мектеп директоры инклюзивті және аралас білім беру, сондай-ақ өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша курстардан өтті. 2023 жылы мектеп басқарудағы инновациялық менеджмент, аз комплектілі мектепті басқарудағы цифрлық шешімдер, қауіпсіздік және еңбек қорғау, арнайы кәсіби құзыреттерді дамыту, басшылық құрам мен азаматтық қорғау саласындағы мамандардың біліктілігін арттыру курстарын өтті. Сонымен қатар, директор қазақ тілі мен әдебиеті бойынша курстардан да өтті.

2022 жылы оқу-тәрбие жұмысы жөніндегі директор орынбасары еңбек даулары, инклюзивті және аралас білім беру, сондай-ақ буллинг бойынша курстардан өтті. 2023 жылы өрт қауіпсіздігі минимумдары, буллинг және «Қызметке кіріспе» курстары бойынша оқудан өтті. 2024 жылы біліктілікті арттыру курстары: «Тарих мұғалімдерінің пәндік құзыреттіліктерін дамыту» және «Білім беру менеджменті: орта білім беру ұйымдарының директорлары мен директор орынбасарларының ұйымдастыру-педагогикалық қызметін жобалау және іске асыру».

Бұл мектеп басшылығының үнемі біліктілікті арттыруға ұмтылысын көрсетеді, осылайша директор мен оның орынбасарлары қазіргі заманғы талаптарға бейімделіп, мектепте заманауи практикадарды енгізуге мүмкіндік алады.

4. НМ-тің оқу ортасын және МТБ талдау

4.1. Материалдық-техникалық жарақтандыру

Мектеп 2 ауысымда жұмыс істейді. Салынған жылы-1966. Мектептің МТБ талдауы үш өлшемді, апаттық және оқушы орындарының тапшылығына байланысты күрделі проблемалар жоқ екенін көрсетті. Интернеттің жылдамдығы өте жоғары – 150 Мбит/с. Мектепте жалпы 12 компьютер қарастырылған, яғни 1 компьютерге 5 оқушыдан келеді.

Сонымен қатар, мектептің материалдық-техникалық қамтамасыз етілуінің жеткіліксіздігі байқалады. Мысалы, НМ1-де соңғы 3 жыл ішінде спорт залы, кітапхана және интерактивті тақталар, жаңа модификациядағы кабинеттер жоқ. Бұл мектептің материалдық-техникалық қамтамасыз ету мәселелерін шешу үшін өңірдегі қаржыландыруды қайта қараудың қажеттілігін көрсетеді.

4.2. Психологиялық климат

Аймақтағы **психологиялық климатты** талдау жалпы алғанда өңірдің буллинг пен мектептердегі қауіпсіздік сезімі бойынша көрсеткіштері елдің орташа көрсеткіштерімен салыстырылатынын көрсетті. Мысалы, PISA-2022 деректері бойынша, өңірдің буллинге ұшырау индексі -0,44 (ҚР = -0,50). Қауіпсіздік сезімінің индексі бойынша өңір -0,13 (ҚР = -0,19) мәнін көрсетті. Оқушылар оқу орындарында қауіпсіздікті ОЭСР елдерінің оқушыларымен салыстырғанда аз сезінеді. Мысалы, өңірдегі 13-14% оқушылар мектепке бару және сыныпта қауіпсіздікті сезіну мәселесіне қатысты келіспейді немесе түбегейлі келіспейді (13,1%), бұл ОЭСР елдерінің көрсеткіштерінен (8,2% және 6,9% сәйкесінше)² шамамен екі есе жоғары.

Психологиялық климат мектептерде әлеуметтік теңсіздік жоғары болған жағдайда жиі әлсіз болатынын ескере отырып, оқушылардың арнайы білім беру қажеттіліктері (ОАББҚ), соның ішінде қандастар, аз қамтылған, көп балалы отбасылар және басқа категориялар туралы сандық деректер талданды. Әсіресе, НМ1-де 60 оқушының тек 1-і ОАББҚ бар, ал 5-і көп балалы отбасына жатады.

Бейнебақылау жүйелерімен жарақтандыруға қойылатын стандарттар мен талаптарға сәйкес, ұйымдардың жағдайын бақылау және бағалау үшін ғимараттар мен іргелес аумақтар бейнебақылау жүйелерімен жабдықталуы тиіс. ҰБДҚ деректеріне сәйкес, ҚР бойынша күндізгі мемлекеттік мектептердің ішкі және сыртқы бейнебақылау жүйелерімен жабдықталу көрсеткіші жалпы 97% құрайды. Стандарттарға сәйкес келмейтін жағдайлар 19 қалалық және 119 ауылдық мектепте байқалады, олар тек бір бейнебақылау жүйесімен – ішкі немесе сыртқы – жабдықталған. НМ1 осы стандарттарға сәйкес келеді, себебі мектеп ішкі және сыртқы бейнебақылау жүйелерімен жабдықталған.

5. НМ қажеттіліктерінің қорытынды бағалау

Талдау көрсеткендей, НМ1-де оқу жетістіктеріне, мектептерді материалдық-техникалық жабдықтауға, кадрлар мен басқару құрамына байланысты проблемалар анықталды, мысалы:

- *ПББ қорытындысы бойынша педагогтерде, әсіресе бастауыш сынып және ЖМН пәндерінің педагогтерінде пәндік білімнің сапасыздығы,*

² Аналитические записки «Региональный анализ результатов исследования PISA-2022».

<https://tal dau.edu.kz/ru/publikaciya/analiticheskie-zapiski-po-regionalnomu-analizu-rezultatov-issledovaniya-pisa-2022>

сондай-ақ менеджмент бөлігінде мектеп басшыларының құзыреттілігінің жеткіліксіз жоғары деңгейі;

- бастауыш сыныптардан бастап оқушылардың оқу, математикалық және жаратылыстану сауаттылығы пәндері бойынша төмен оқу жетістіктері;

- магистр немесе PhD дәрежесі бар, «педагог-шебер» және «педагог-зерттеуші» санаттары бар педагогтардың болмауына байланысты жоғары білікті педагогтардың жетіспеушілігі;

- спорт залдарының, кітапханалардың, интерактивті тақталардың, жаңа модификациядағы кабинеттердің тапшылығы;

- мектептегі психологиялық климатты жақсарту қажеттілігі;

Осылайша, НМ1-ді келесі бағыттар бойынша қолдауды қарастырған жөн:

- математикалық, жаратылыстану және оқу сауаттылығы пәндері бойынша педагогтердің (оның ішінде бастауыш сыныптардың) біліктілігін арттыру, күрделі бөлімдер мен құзыреттер бойынша пәндік білімге (мысалы, математикалық сауаттылық бойынша – «Геометрия» және «Математикалық модельдеу» бөлімдері, оқу сауаттылығы бойынша-мәтіндерді сыни талдау, салыстыру және түсіндіру дағдылары сондай-ақ менеджмент және көшбасшылық бөлігінде мектеп басшыларының біліктілігін арттыру.

- сабақтардың сапасын арттыру және ішкі бағалаудың объективтілігін қамтамасыз ету үшін мұғалімдерге арналған сабақтарды жоспарлау және өткізу, бағалау және рефлексия және т. б. бойынша практикалық оқыту іс-шараларын өткізу.

- мектептің үлгерімі төмен оқушыларына қолдау көрсету;

- мектепте тәлімгерлік және менеджмент институтын күшейту, педагог-шеберлер мен педагог-зерттеушілер тарапынан бастаушы педагогтарды ішкі оқытуды қамтамасыз ету, мектепке білікті тәжірибелі мамандарды тарту.

- жаңа модификацияланған кабинеттердің, спортзалдың, кітапхананың және интерактивті тақталардың болмауы мәселесін шешу үшін мектепті қаржыландыру тәсілдерін қайта қарау.

- жанжалдарды шешу, буллингке қарсы іс-қимыл және т. б. бойынша педагогтар, білім алушылар және олардың отбасылары үшін іс-шаралар өткізу.